

Otto Plantema 2020

Around the World for Penguins. Where to see all the 18 penguin species

Uitgave in eigen beheer. Hardcover, 168 pagina's, 21 x 27 cm, geen ISBN, € 22,50. Bestellen bij de auteur (ottoplantema@gmail.com) of verschillende webshops Zie ook pbase.com/otto1/penguins.

Zeevogels spreken tot de verbeelding van vogelaars wereldwijd en van jong tot oud. Heeft dit te maken met hun levenswijze, die zo fundamenteel anders is dan van ons 'landrotten'? Of is het de diversiteit aan soorten met interessante determinatie-uitdagingen? In ieder geval is er de laatste decennia opvallend veel aandacht voor zeevogels en zijn diverse boeken verschenen over deze soortgroep.

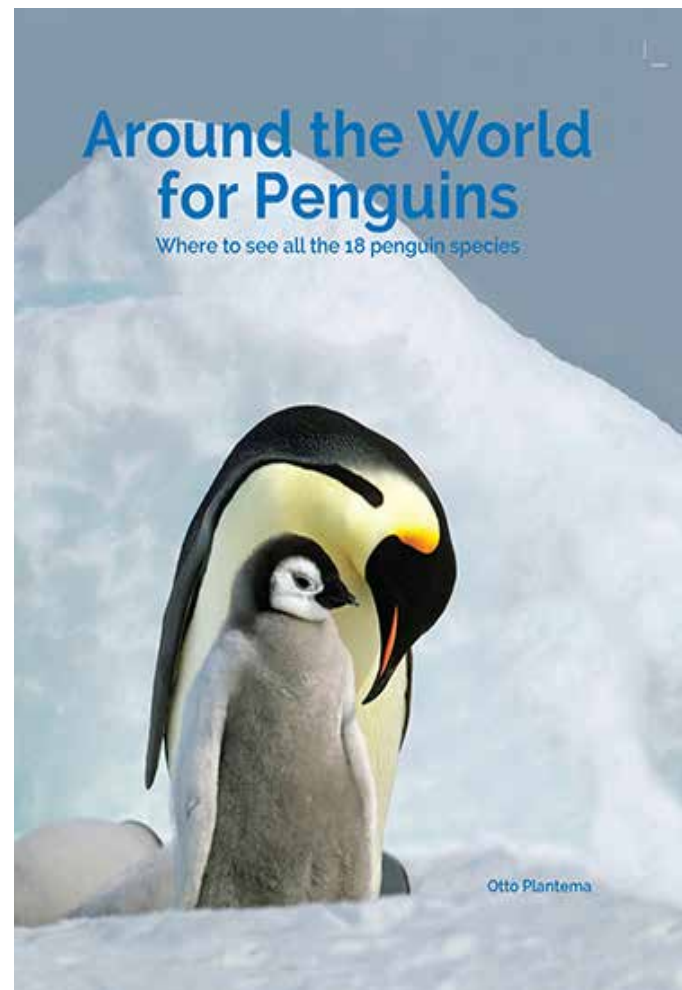
Zeevogels worden algemeen beschouwd als een van de meest bedreigde soortgroepen binnen het vogelrijk (Dias *et al.* 2019) en daarbinnen staan de pinguïns hoog op dat lijstje. Deze groep is het onderwerp van het tweede boek van de Nederlander Otto Plantema, een logisch vervolg na het uitbrengen van *Around the World for Albatrosses* (Plantema 2019, boekbespreking door Keijl in *Sula* 28, 2020). Wederom is ook *Around the world for Penguins* geen monografie over deze soortgroep, en zeker ook geen veldgids. Het is wel weer een mooie aanvulling van de boekenkast van de avontuurlijke reiziger of de fanatieke soortenjager. En net als het boek over albatrossen zullen de meeste liefhebbers van het eerste deel ook van dit boek smullen!

Het boek bestaat uit acht hoofdstukken. Allereerst een algemene introductie (H1) die daarna wordt gevolgd door zeven hoofdstukken die gebieden beschrijven: Antarctica (H2), Zuid-Georgia (H3), Falkland-eilanden (H4), Tristan da Cunha, Zuid-Afrika (H5), Franse subantarctische eilanden (H6), Nieuw-Zeeland, Australië (H7), Zuid-Amerika en de Galapagoseilanden (H8).

De schrijver belooft in het voorwoord in deze hoofdstukken:

- * het gedrag en de schoonheid van de achttien soorten pinguïns te beschrijven,
- * te vertellen waar deze gezien kunnen worden, en
- * soortbeschrijvingen van alle soorten te geven met inzichten in de bijzondere levenswijze.

In grote lijnen klopt deze belofte, alhoewel de geografische indeling van het boek met name het eerste en het laatste punt wat bemoeilijkt. De kern van de boodschap is namelijk toch vooral waar op de wereld welke pinguïns leven en hoe je deze te zien kan krijgen. Toch zou een andere indeling het boek waarschijnlijk alleen maar verwarrender maken, dus al met al toch een goede keuze. Alleen op het eind van de laatste hoofdstukken voelt deze vorm een beetje gekunsteld aan, omdat dan nog wel de gebieden worden besproken maar de inwoners al in eerdere paragrafen zijn besproken. Bijvoorbeeld de koningspinguïn wordt behandeld onder Zuid-Georgia (H2), terwijl er ook paragrafen van de soort zijn in H4, H5 en H6, waar alleen een vermelding van de aantallen in de betreffende gebieden te vinden is, wat

resulteert in paragrafen van één zinnetje. Dat gaat zo door voor alle volgende hoofdstukken en soorten, met als klap op de vuurpijl de paragrafen 8.3.4, 8.3.5, 8.3.6, 8.3.7 die helemaal leeg zijn; alleen de titel staat er nog. Maar nogmaals, dat is het gevolg van de gekozen indeling en het is zeker geen show-stopper voor een fijne 'leesbeleving'.

Over het algemeen is de indeling zo dat de eerste paragraaf van een hoofdstuk een korte inleiding van het gebied geeft, de tweede paragraaf beschrijft hoe je het gebied kunt bezoeken, en de derde paragraaf vervolgens de pinguïns van het betreffende gebied beschrijft. In de introducties wordt soms beknopt, soms wat uitgebreider de geschiedenis, staatsrechtelijke structuur, geografie en klimaat van het gebied beschreven. Ook paragraaf 2 is soms beknopt, soms zeer uitgebreid, waarbij duidelijk is dat sommige gebieden eenvoudiger te bezoeken zijn dan anderen en dat de auteur voor sommige gebieden ook duidelijker een voorliefde heeft dan voor andere. De paragraaf 3 van elk hoofdstuk hanteert meestal een meer eenduidige indeling, met per soort een beschrijving van de identificatie, verspreiding, populatiegrootte, dieet, broedbiologie en beschermingsstatus.

Wat meteen opvalt als je het boek doorbladert is de veelheid van foto's. Het boek is gelardeerd met kleine foto's, maar ook paginagrote afbeeldingen, en alle zijn van prima kwaliteit en ook van verschillende 'pluimage'. Zowel foto's van adulten en juvenielen van nagenoeg alle soorten zijn te vinden, en close-ups worden afgewisseld met foto's van kolonies. Daarnaast is er ook een aantal heel mooie actiefoto's te zien van specifiek gedrag, en ontbreken foto's van een heel aantal burens (met name albatrossen en zeezoogdieren) niet, net als de leefomgeving inclusief menselijke activiteiten. Alle foto's zijn gemaakt door de auteur zelf, en naast de foto's worden ook leuke fotografische tips gegeven.

Verder is de tekst relatief eenvoudig geschreven in een duidelijk lettertype en met een prettige opmaak. Samen met de foto's is het daarmee een gemakkelijk leesbaar boek voor iedere geïnteresseerde en een boek dat uitnodigt om door te bladeren en hier en daar wat stukken te lezen. Soms leest het wat

rommelig, omdat er schijnbaar willekeurig met informatie wordt gestrooid, soms (veel te) veel detail, soms veel te weinig detail, maar storend is dat niet. De kern van de boodschap (hoe kun je deze gebieden bezoeken en welke pinguïns kun je daar zien) staat als een huis.

Maar is er dan niks op aan te merken? Dat dan ook weer niet. Het is echt een reisboek met een beschrijving waar ter wereld je welke pinguïns kan zien, precies zoals de titel beloofd. Voor een 'boek over pinguïns' zijn taxonomie, ecologie en bedreigingen een beetje te kort beschreven en dan met name in hoofdstuk 1. En toch staan er enkele uitspraken in dit hoofdstuk die er niet echt in thuis horen. Een uitspraak als 'Destabilization of the Antarctic Ice Sheet threatens the Emperor Penguin most' (bladzijde 11) is compleet uit context en ook niet correct. Het afbreken van grote brokken landijs is maar zeer beperkt een gevaar voor keizerpinguïns, terwijl de afname van zee-ijs, waarover in de soortbeschrijving wordt gesproken, juist wel een cruciale factor is in het voortbestaan van deze soort. En ook dat zeeluispaarden jaarlijks 5 tot 20% van de populatie kinbandpinguïns zouden eten (bladzijde 44) vergt natuurlijk wel wat meer context. Er zijn publicaties die aantonen dat in sommige kolonies tot maximaal 5% van de lokale broedpopulatie kindbandpinguïns wordt opgegeten (zie bijvoorbeeld Ainley *et al.* 2005), maar dat is natuurlijk niet door te vertalen voor de gehele populatie van deze soort. Ook zitten er in het boek wel een paar storende foutjes. Sommige foutjes zijn wel komisch, zoals een kromme zin in het dankwoord juist op de plek waar de Engelse redactrice bedankt wordt, andere zijn nog tamelijk onschuldig zoals het niet cursief schrijven van wetenschappelijke namen van dieren, maar bij verkeerde foto's en foutieve locatiebeschrijvingen wordt het wel vervelend in dit genre boeken. Ook deze onvolkomendheden komen dan weer in gradaties van een 'foutje' zoals de albatros bij een vissersboot op bladzijde 9, terwijl het bijschrift spreekt van de competitie tussen visserij en pinguïns, maar soms ook een slagje problematischer zoals op bladzijde 71 waar een leucistische zuidelijke rotspinguïn wordt beschreven als macaroni-pinguïn, of op bladzijde 99 waarop een juveniele Magelhaenpinguïn te zien is terwijl het bijschrift spreekt van een ezelspinguïn. Verder is het in een reisboek natuurlijk onhandig als namen van locaties niet goed worden gespeld (bijvoorbeeld het foutieve Cape Adair *versus* Cape Adare (Victoria Land, East Antarctica)) of als erkende pinguïn-hotspots zoals de Zuid-Orkney-eilanden en Bouvetøya op alle kaarten stelselmatig niet vermeld worden.

Maar goed, moet je dit boek nou kopen of niet? Ik heb het boek gelezen met de drie petten die mij passen. Allereerst heb ik enorm veel plezier in het boek gehad, omdat ik echt een 'penguin-lover' ben met een interesse in fotografie. Prachtige foto's, leuke persoonlijke verhalen over bezoeken aan kolonies en een mooi boek met alle soorten bij elkaar. Heel leuk! Met mijn zeevogelonderzoeker-met-een-specifieke-interesse-in-zuidelijke-soorten-pet op werd ik minder enthousiast van het boek. Te hap-snap, niet compleet, en met een aantal verontrustende fouten en onwaarheden. Maar goed, voor deze 'pet' was het boek toch ook niet geschreven? Zeker niet, dus eigenlijk telt deze mening niet! Mijn derde 'pet' is dat ik af en toe als gids actief ben op expeditie-schepen rond Antarctica. Vanuit die rol werd ik wel weer heel enthousiast. Dit boek, net als het boek over albatrossen, is een zeer bruikbaar instrument voor de geïnteresseerde reiziger. Een duidelijk overzicht van welke pinguïn waar op de wereld te vinden is en hoe je daar kunt komen, zeer up-to-date en fijn geschreven! En het blijft natuurlijk super dat ook van dit boek weer delen van de opbrengsten gaan naar het Marine Programme van BirdLife International.

Kortom, gaat u binnenkort een mooie zeevogelreis maken op zoek naar pinguïns, of houdt u gewoon van een boek met mooie foto's van deze prachtige soortgroep: kopen, kopen, kopen!

VERWIJZINGEN

- Ainley D.G., G. Ballard, B.J. Karl & K.M. Dugger 2005. Leopard seal predation rates at penguin colonies of different size. *Antarctic Science* 17: 335.
- Dias M.P., R. Martin, E.J. Pearmain, I.J. Burfield, C. Small, R.A. Phillips, O. Yates, B. Lascelles, P.G. Borboroglu & J.P. Croxall 2019. Threats to seabirds: a global assessment. *Biological Conservation* 237: 525-537.
- Plantema O. 2019. *Around the world for Albatrosses. Where to see all the albatross species.* Otto Plantema publishing pbase.com/otto1/albatrosses.

Ruben Fijn, Culemborg (ruben.fijn@gmail.com)

[verschenen 15 januari 2021]

Keizerspinguïns op anderhalve meter dik zeeijs, Weddell Sea, Antarctica, 25 oktober 2018. Foto: Otto Plantema